

Forslag

til

Lov om ændring af universitetsloven, lov om teknologioverførsel m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner og lov om almene boliger m.v.

(Internationale uddannelsessamarbejder og selskabsdannelse ved udbud af uddannelser i udlandet)

§ 1

I lov om universiteter (universitetsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 754 af 17. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »udbyde«: »i Danmark«.

2. § 3, stk. 1, 3. pkt., ophæves.

3. § 3, stk. 3-12, ophæves.

4. Efter § 3 indsættes:

»§ 3 a. Universitetet kan i samarbejde med et eller flere udenlandske universiteter udbyde hele eller dele af uddannelser efter § 3 i udlandet. Uddannelsernes enkelte dele gennemføres ved universitetet og ved et eller flere af de udenlandske universiteter. Delene, der gennemføres ved de udenlandske universiteter, kan være valgfrie eller obligatoriske. Gennemføres hele uddannelsen i udlandet, kan universitetet lade det udenlandske universitet udbyde uddannelsen, hvis det danske universitet er medudbyder.

Stk. 2. Universitetet kan i samarbejde med udenlandske universiteter udbyde uddannelser efter § 4, stk. 1, nr. 2, som led i EU-studieprogrammer om Erasmus Mundus, hvor uddannelsens enkelte dele gennemføres ved universitetet og ved et eller flere af de udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter (Erasmus Mundus-kandidatuddannelser).

Stk. 3. Uddannelser efter stk. 1 og 2 skal kvalitetssikres. Uddannelserne skal enten kvalitetssikres i Danmark efter reglerne i lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelse eller i udlandet efter andre nationale kvalitetssikringssystemer. Det er dog et krav, at det kvalitetssikringssystem, der vælges, er optaget i European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR) eller på anden måde anses for at være internationalt anerkendt. Der er ikke krav om særskilt kvalitetssikring i de tilfælde, hvor de dele, der gennemføres ved det udenlandske universitet, er valgfrie, eller de er en integreret del af den danske uddannelse i Danmark. Vælges en udenlandsk kvalitetssikring, foretages den efterfølgende godkendelse af uddannelsen i Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Stk. 4. Studerende, der er optaget ved det danske universitet, er i perioden, hvor de er indskrevet på et udenlandsk universitet, omfattet af reglerne for det udenlandske universitet, og ikke af regler fastsat i medfør af denne lov. Studerende, der er optaget ved et udenlandsk universitet, er i den periode, hvor de er indskrevet ved det danske universitet, omfattet af regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 5. Universitetet kan udstede dansk eksamensbevis til studerende, som i udlandet har gennemført en uddannelse, som universitetet er ene- eller medudbyder af. Universitetet kan udstede eksamensbevis til studerende, der har gennemført dele af deres uddannelse ved universitetet uden at have været optaget på den pågældende uddannelse, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 6. Ministeren fastsætter regler om udbud og gennemførelse af uddannelser efter stk. 1-5, herunder om udstedelse af eksamensbevis. Ministeren kan i den forbindelse fravige lovens bestemmelser om uddannelse og studienævn.«

5. I § 19, stk. 2, indsættes efter »uddannelser«: »i Danmark«.

6. I § 19 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Tilskud til universitetets udbud af dele (valgfrie eller obligatoriske) af godkendte uddannelser i udlandet alene eller med et eller flere samarbejds-universiteter efter § 3 a, stk. 1, ydes ud fra takster på de årlige finanslove og antal årstuderende for den del af uddannelsen, der gennemføres i Danmark. I de tilfælde hvor der er krav om gensidig udveksling, udløser de udenlandske studerende tilskud for den del af uddannelsen, der gennemføres i Danmark, hvis de er udvekslet med danske studerende efter aftale mellem et dansk universitet og et universitet i udlandet.

Stk. 4. Tilskud til universitetets udbud af godkendte uddannelser i udlandet efter § 3 a, stk. 2, ydes ud fra takster på de årlige finanslove og antal årstuderende for den del af uddannelsen, der gennemføres i Danmark.«

Stk. 3-8 bliver herefter stk. 5-10.

7. I § 19, stk. 8, der bliver til stk. 10, ændres »stk. 7« til: »stk. 9«.

8. I § 20, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Universitetet kan udbyde hele uddannelser efter § 3 a, stk. 1, efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed.«

9. I § 21, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »af«: »hele«, og efter »udlandet« indsættes: »med et samarbejdsuniversitet«.

§ 2

I lov om teknologioverførsel m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner, jf. lovbekendtgørelse nr. 753 af 17. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde«

2. § 1 affattes således:

»§ 1. Loven har til formål at styrke konkurrenceevnen og styrke de offentlige forskningsinstitutioners relationer til det omkringliggende samfund ved at:

- 1) Forskningsinstitutionerne kan etablere forskningsbaserede virksomheder for at fremme omsætningen af ny viden og teknologi mellem offentlige forskningsinstitutioner og erhvervslivet.
- 2) Universiteterne kan etablere selskaber til varetagelse af udbud af uddannelser i udlandet, som udbydes efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed.
- 3) Underbygge samarbejdet mellem offentlige forskningsinstitutioner og fonde, foreninger og det omkringliggende samfund.«

3. I § 4, stk. 1, indsættes efter »§ 1«: », nr. 1,«.

4. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Til fremme af lovens formål efter § 1, nr. 2, kan et universitet stifte og eje et eller flere aktieselskaber og være medejer i et eller flere selskaber stiftet af andre danske universiteter efter denne bestemmelse. Selskaberne skal have vedtægtsmæssigt hjemsted og hovedkontor i Danmark.

Stk. 2. Universitetets indskud i selskaber efter stk. 1 eller erhvervelse af aktier i sådanne må på ethvert indskudstidspunkt ikke overstige det højeste af følgende beløb:

- 1) 5 mio. kr., eller
- 2) 3 pct. af universitetets uddannelsestilskud fra Universitets- og Bygningsstyrelsen i det pågældende finansår.

Stk. 3. Ved opgørelsen efter stk. 2 medregnes indskud med værdien på indskudstidspunktet og aktier med værdien ved erhvervelsen eller overdragelsen.

Stk. 4. Det eller de deltagende universiteter skal eje selskaberne fuldt ud.

Stk. 5. Det eller de deltagende universiteter skal anvende indtægter i form af udbytte fra selskabet til aktiviteter inden for sit formål.

Stk. 6. Universitetet skal i årsrapporten redegøre for indskud og erhvervelse efter stk. 1 og for det økonomiske mellemværende mellem det eller de deltagende universiteter og de selskaber, som universitetet har ejerandele i.

Stk. 7. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan med de bevilgende myndigheders godkendelse regulere beløbsrammerne i stk. 2.«

5. I § 5, *stk. 1*, § 6 og § 7, *stk. 1* og 2, ændres »§ 4« til: »§§ 4 og 4 a«.

6. I § 6 indsættes efter »forbindelse med«: »henholdsvis«, og efter »teknologioverførsel« indsættes: »og udbud af uddannelser i udlandet«.

7. I § 8, *stk. 2*, 1. og 2. *pkt.*, § 8, *stk. 3*, og § 9, *nr. 1*, ændres »aktieselskabsloven« til: »selskabsloven«.

§ 3

I lov om almene boliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1040 af 1. september 2010, foretages følgende ændring:

1. I § 115, *stk. 6*, § 118, *stk. 3*, 1. *pkt.*, og § 143, *stk. 2*, 2. *pkt.*, ændres »teknologioverførsel m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner« til: »offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde«.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Baggrund
- 2.1. Udredning om danske regler for universitetsuddannelser i international sammenhæng
3. Lovforslagets indhold
 - 3.1. Universitetslovens uddannelsesregler
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.1.1. Internationale uddannelsessamarbejder
 - 3.1.2. Den foreslåede ordning
 - 3.1.2.1. Internationale uddannelsessamarbejder
 - 3.2. Universitetslovens tilskudsbestemmelser
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.1.1. Tilskudsregler
 - 3.2.2. Den foreslåede ordning
 - 3.2.2.1. Tilskudsregler
 - 3.3. Bestemmelser om selskabskonstruktion
 - 3.3.1. Gældende regler
 - 3.3.2. Den foreslåede ordning
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Miljømæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Høring
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Danske universiteter samarbejder allerede i dag i stor udstrækning med de bedste udenlandske universiteter om uddannelser og forskning. De seneste 5-10 år har universiteterne fokuseret på at indgå strategiske uddannelsessamarbejder med de bedste udenlandske universiteter. I dag er fokus også rettet mod universiteternes mulighed for at udbyde og markedsføre uddannelser i udlandet.

For at danske universiteter kan være attraktive samarbejdspartnere og kan tiltrække de bedst kvalificerede forskere og studerende, skal de have de bedst mulige rammer for at engagere sig internationalt.

2. Baggrund

2.1. Udredning om danske regler for universitetsuddannelser i international sammenhæng

Det fremgår af bemærkningerne til L 119 (ændringsforslag til universitetsloven), at der skal foretages en samlet vurdering af de forskellige typer af internationale uddannelsessamarbejder, som danske universiteter kan indgå i, samt at udredningen skal indeholde det retlige og økonomiske grundlag for disse samarbejder. Der har været gennemført et arbejde - for så vidt angår det retlige grundlag for internationale uddannelsessamarbejder - for at afdække de områder, hvor den gældende lovgivning giver problemer for universiteternes samarbejdsmuligheder.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Universitetslovens uddannelsesregler

3.1.1. Gældende ret

Der er i dag særskilte regler om seks forskellige former for internationale uddannelsessamarbejder:

- Udbud af hele danske uddannelser i udlandet med samarbejdsuniversitet
- Udbud af hele danske uddannelser i udlandet uden samarbejdsuniversitet
- Parallelførløb
- Fællesuddannelser
- Erasmus Mundus-kandidatuddannelser
- Udlagt undervisning

Danske universiteter kan udbyde *hele danske uddannelser i udlandet med samarbejdsuniversitet* og udstede dansk eksamensbevis. Uddannelsen udbydes formelt af det udenlandske universitet, men skal være godkendt til udbud i Danmark.

Universiteterne kan også udbyde *hele danske uddannelser i udlandet uden samarbejdsuniversitet*. Udbuddet sker efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed. Det danske universitet kan udstede et dansk eksamensbevis og tildele en dansk grad til studerende, der har gennemført en uddannelse udbudt i udlandet efter disse regler.

Et *parallelførløb* er en del af en godkendt dansk uddannelse, der efter den studerendes eget valg kan gennemføres ved et eller flere universiteter i udlandet. Parallelførløbet svarer til (ækvivalerer) det uddannelsesforløb, der gennemføres i Danmark. Det er en betingelse for parallelførløb, at det sker efter en gensidig aftale mellem universiteterne om, at der udveksles studerende. Det enkelte universitet skal desuden tilrettelægge sit samlede udbud af parallelførløb sådan, at der er gensidighed og økonomisk balance i udvekslingen med de udenlandske universiteter.

En *fællesuddannelse* er en godkendt dansk uddannelse, hvor visse dele af uddannelsen kun kan gennemføres ved et eller flere universiteter i udlandet. Også her er der krav om gensidighed i aftalen og økonomisk balance i udvekslingen på universitetsniveau.

Erasmus Mundus-kandidatuddannelser er selvstændige uddannelser, der udbydes i samarbejder med mindst to europæiske universiteter. Uddannelserne modtager tilskud fra EU's Erasmus Mundus-program som et "Erasmus Mundus Masters Course (EMMC)" eller er tildelt et "Erasmus Mundus Brand Name (EMBN)".

Et dansk universitet kan beslutte, at en del af en godkendt uddannelses undervisning tilrettelægges som *udlagt undervisning*. Det vil sige, at undervisningen foregår ved en udenlandsk undervisningsinstitution. Det er kun heltidsuddannelser (bachelor- og kandidatuddannelser), der kan udbydes med udlagt undervisning.

Reglerne om internationalisering af universitetsuddannelserne er blevet tilpasset og ændret over tiden som følge af, at der er opstået behov for nye former for internationalisering af universitetsuddannelserne. Regeldannelsen har taget udgangspunkt i behovet for løsning af konkrete problemer uden samlet fokus på rammerne for universiteternes internationale uddannelsessamarbejde. Det har løst de konkrete udfordringer, men har også skabt et omfattende regelsæt, hvor reglerne om for eksempel de studerendes retssikkerhed og kvalitetssikring ikke er ens for de seks forskellige former for internationalt uddannelsessamarbejde.

3.1.2. Den foreslåede ordning

Dele af det nuværende regelsæt vanskeliggør universiteternes internationale uddannelsessamarbejde med udenlandske universiteter. Der er endvidere forskel på, hvordan regelsættet udmøntes for de seks forskellige former for internationale samarbejder. Derfor foreslås det, at danske universiteter får udvidet muligheden for at indgå strategiske uddannelsessamarbejder med de bedste universiteter i verden, og at regelsættet ensrettes og forenkles. Det er endvidere hensigten, at fremtidssikre reglerne for universiteternes internationale uddannelsessamarbejder ved at udvide muligheden for videnskabsministerens adgang til at fastsætte særlige regler for uddannelse i udlandet.

Med den foreslåede opdeling af § 3 i en § 3 og en § 3 a samles universitetslovens regler om danske universitetsuddannelser i udlandet nu i én bestemmelse, § 3 a. I § 3 er bibeholdt de eksisterende regler for danske uddannelser i Danmark.

I dag kan universiteterne kun udbyde fællesuddannelser i særlige tilfælde, og hvis uddannelserne opfylder specifikke kriterier. Dette har medført, at der siden indførelsen af fællesuddannelser med L114 (ændringsforslag til universitetsloven) i 2005 kun er godkendt én fællesuddannelse. Med § 3 a får universiteterne generel mulighed for i samarbejde med udenlandske universiteter eller alene at udbyde hele eller dele af uddannelser i udlandet. Universiteterne kan selv fastlægge, om de dele af uddannelserne, der gennemføres i udlandet, skal være obligatoriske eller valgfrie for de studerende.

Med lovforslaget bortfalder de nuværende regler om fællesuddannelser samt reglerne om parallellforløb. Med lovforslaget sker der ingen ændringer vedrørende universiteternes mulighed for at indgå udvekslingsaftaler med udenlandske universiteter. Det er fortsat en forudsætning, at der ved udveksling af studerende er økonomisk balance på sektorniveau.

Der stilles i dag krav om, at 1/3 af en uddannelse skal foregå i Danmark, for at der kan udstedes et dansk eksamensbevis for uddannelsen. Det har i flere tilfælde hindret danske universiteter i at indgå lovende uddannelsessamarbejder, hvor eksempelvis det danske universitet og tre stærke udenlandske universiteter hver udbyder et semester på en kandidatuddannelse. Kravet om, at 1/3 af en uddannelse skal foregå i Danmark, for at der kan udstedes et dansk eksamensbevis, er fraveget ved udbud af hele danske uddannelser i udlandet med og uden samarbejdsuniversitet.

Med forslaget ophæves 1/3-kravet. Udgangspunktet bliver herefter, at der kan udstedes et dansk eksamensbevis, hvis et dansk universitet er ene- eller medudbyder af en uddannelse, der helt eller delvist foregår i udlandet.

Ved ene- eller medudbyder forstås, at det danske universitet udbyder en af sine uddannelser i udlandet uden et samarbejdsuniversitet, eller at det danske universitet har valgt at indgå i et samarbejde med et eller flere udenlandske universiteter, og at den danske uddannelse udbydes som led i dette samarbejde.

Som konsekvens heraf kan et dansk universitet udstede et dansk eksamensbevis, et fælles(joint) eller et dobbelt(multiple) eksamensbevis for uddannelserne. Muligheden for at udstede fælles og dobbelte eksamensbeviser er i en lang række tilfælde en betingelse for, at danske universiteter kan deltage i forpligtende internationalt uddannelsessamarbejde.

De nuværende regler om danske studerendes retssikkerhed ved internationale uddannelsessamarbejder betyder, at danske universiteter i en række situationer skal "eksportere" danske regler til udlandet. Det kan gøre det administrativt vanskeligt for de danske universiteter at indgå i internationale uddannelsessamarbejder. For udbud af uddannelser i udlandet med samarbejdsuniversitet, fællesuddannelser og parallellforløb stilles særlige krav til de studerendes retssikkerhed i udlandet. For Erasmus Mundus-kandidatuddannelser og for udbud af uddannelser i udlandet uden samarbejdsuniversitet er der ikke – for den del, der foregår i udlandet – stillet tilsvarende krav.

Det foreslås at forenkle og ensrette reglerne således, at der gælder danske regler for den del af uddannelsen, der foregår i Danmark, og udenlandske regler for den del, der foregår i udlandet.

Der er i de gældende regelsæt anvendt tre forskellige modeller for kvalitetssikring af uddannelserne, der udbydes som følge af internationale uddannelsessamarbejder. Kvalitetssikring ved ACE Denmark, kvalitetssikring ved en udenlandsk kvalitetssikringsinstitution optaget i EQAR eller en udenlandsk kvalitetssikringsinstitution, som anses for at være ”internationalt anerkendt”. Danske universiteter oplever i dag at blive afvist som samarbejdspartnere, fordi de udenlandske universiteter i visse sammenhænge i praksis vil blive underlagt tidsplanen i en dansk akkreditering. Med forslaget kan danske universiteter selv vælge, hvilken kvalitetssikringsinstitution der skal kvalitetssikre uddannelsesudbuddet, når de skal udbyde uddannelser i udlandet enten alene eller i samarbejde med andre. Vælges en udenlandsk kvalitetssikringsinstitution, foretages den efterfølgende godkendelse af uddannelsen i Videnskabsministeriet. Forslaget svarer til de nuværende regler for udbud af uddannelser i udlandet uden samarbejdsuniversitet.

Det bemærkes, at det nye regelsæt ikke vedrører eller ændrer universiteternes nuværende muligheder for at indgå bilaterale udvekslingsaftaler med universiteter i udlandet. Det vil sige, at der ligesom hidtil vil være mulighed for at indgå meritgivende udvekslingsaftaler. Da denne mulighed bevares, synes der ikke længere at være behov for særlige regler om parallelforløb, idet disse kan betragtes som en form for faste udvekslingsaftaler med en standardiseret meritgivelse.

3.2. Universitetslovens tilskudsbestemmelser

3.2.1. Gældende regler

Efter gældende regler skal universitetet tilrettelægge sit samlede udbud af parallelforløb sådan, at der er gensidighed og økonomisk balance i udvekslingen med de udenlandske universiteter. For fællesuddannelser er der krav om gensidighed i aftalen og økonomisk balance i udvekslingen på universitetsniveau.

3.2.2. Den foreslåede ordning

Det er fortsat en forudsætning, at der er gensidighed i udvekslingsaftalerne og økonomisk balance på sektorniveau. Universitetet skal tilrettelægge sit samlede udbud af dele af godkendte uddannelser i udlandet således, at der er gensidighed og økonomisk balance i udvekslingen med de udenlandske universiteter. Gensidigheden og den økonomiske balance vurderes over en årrække og for den samlede universitetssektor under ét.

Ministeren vil følge udviklingen i studenterudvekslingen mellem Danmark og udlandet med henblik på at vurdere, om der er en rimelig balance. Endelig bemærkes det, at det nye regelsæt ikke ændrer på det danske gratisprincip. Det betyder, at det stadig er gratis for danske studerende at studere i Danmark og på visse uddannelser i udlandet. Den danske studerende kan læse gratis på de uddannelser i udlandet, som er omfattet af en gensidig udvekslingsaftale, eller en samarbejdsaftale, hvor den studerende er berettiget til udlandsstipendium. Det betyder, at der ikke er nogen materiel ændring af tilskudsreglerne på dette område. Det er dog fundet mere hensigtsmæssigt, at reglerne om tilskud i forbindelse med universiteternes internationale uddannelsessamarbejder placeres sammen med de generelle regler om tilskud.

3.3. Bestemmelser om selskabskonstruktion

3.3.1. Gældende regler

Universiteterne kan ifølge universitetsloven udbyde uddannelser i udlandet efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed. Der er efter de gældende regler ikke mulighed for selskabsdannelse i forbindelse med disse udbud.

3.3.2. Den foreslåede ordning

I forbindelse med en harmonisering af reglerne om tilrettelæggelse af internationale uddannelser, ønskes der etableret mulighed for, at universiteternes udbud af uddannelser i udlandet efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed kan varetages gennem et aktieselskab. Formålet er, at universiteterne ikke påføres forpligtelser og tab ud over de midler, der er anbragt i selskabet. Muligheden for at udbyde uddannelser gennem og anbringe likvide midler i et selskab er i tråd med Undervisningsministeriets regler for blandt andet professionshøjskoler for videregående uddannelser.

Den foreslåede model for selskabsdannelse adskiller sig dog fra Undervisningsministeriets model. Da universiteterne er større enheder, er der behov for en begrænsning af indskuddets størrelse. Indskuddet foreslås begrænset til et beløb på fem mio. kr. eller tre pct. af universitetets uddannelsesstilskud fra Universi-

tets- og Bygningsstyrelsen i det pågældende finansår. Denne ramme svarer til den, som gælder i forbindelse med universiteternes mulighed for at indskyde midler i fonde til universitetsnære ungdomsboliger.

4. *Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner*

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for stat, regioner eller kommuner.

5. *Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet*

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. *Administrative konsekvenser for borgerne*

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

7. *Miljømæssige konsekvenser*

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

8. *Forholdet til EU-retten*

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. *Høring*

[Lovforslaget har været i høring hos]:

Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Roskilde Universitet, Aalborg Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Handelshøjskolen i København, IT-Universitetet i København, ACE Denmark – Akkrediteringsinstitutionen, Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Akademikernes Centralorganisation, Danish Institute for Study Abroad, Danmarks Forskningspolitiske Råd, Danmarks Konservative Studerende, Danmarks Liberale Studerende, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Regioner, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Universiteter, Dansk Ungdoms Fællesråd, Det Frie Forskningsråd, Det Kongelig Danske Videnskabernes Selskab, Det Strategiske Forskningsråd, Fagligt Fælles Forbund, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forbrugerrådet, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, Frit Forum – Socialdemokratiske Studerende, GTS – Godkendt Teknologisk Service, HK/Stat, KL, Konkurrencestyrelsen, Koordinationsudvalget for Forskning, Landbrug og Fødevarer, LO, Lægemiddelindustriforeningen, Ingeniørforeningen i Danmark, Rigsrevisionen, Rådet for Teknologi og Innovation og Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte.

10. *Sammenfattende skema*

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.
-------------------------	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (universitetslovens § 3, stk. 1, 1. pkt.)

Bestemmelsen er ændret som en konsekvens af, at reglerne vedrørende internationale uddannelsessamarbejder foreslås udskilt i en særlig § 3 a, jf. forslaget § 1, nr. 4.

Den foreslåede nye § 3 er i al væsentlighed uændret. Dog er bestemmelsen om, at universitetsuddannelserne alene kan udbydes i Danmark, erstattet af henvisningen til Danmark i bestemmelsens stk. 1.

Til nr. 2 (universitetslovens § 3, stk. 1, 3. pkt.)

Bestemmelsen er ændret som en konsekvens af, at reglerne vedrørende internationale uddannelsessamarbejder foreslås udskilt i en særlig § 3 a, jf. forslaget § 1, nr. 4.

Den tidligere bestemmelse om dispensation for kvalitetssikring af Erasmus Mundus-kandidatuddannelser er erstattet af de nye regler i § 3 a, stk. 3, jf. forslaget § 1, nr. 4.

Til nr. 3 (universitetslovens § 3, stk. 3-12)

Bestemmelserne ophæves som en konsekvens af, at reglerne vedrørende internationale uddannelsessamarbejder foreslås udskilt i en særlig § 3 a, jf. forslaget § 1, nr. 4.

Til nr. 4 (universitetslovens § 3 a)

Stk. 1

Universiteterne får generel mulighed for at udbyde hele eller dele af uddannelser i udlandet i samarbejde med udenlandske universiteter (internationale uddannelsessamarbejder). Bestemmelserne om fællesuddannelser, der kun kan udbydes i særlige tilfælde, og parallelforløb bortfalder.

Med bestemmelsen kan universiteterne udbyde uddannelser, hvor dele af uddannelsen skal gennemføres i udlandet (obligatorisk udlandsophold), og uddannelser, hvor dele af uddannelsen kan gennemføres i udlandet (valgfrit udlandsophold). For uddannelser med obligatorisk udlandsophold skal universiteterne, ligesom det hidtil har været gældende for fællesuddannelser, udveksle studerende med de udenlandske universiteter. Uddannelser med valgfrit udlandsophold er en særlig form for universitetsorganiseret udveksling, hvor den studerende er sikret automatisk merit for det udenlandske udlandsophold. Uddannelser, som indeholder en af de to former for udlandsophold, skal opfylde kravet om gensidighed og økonomisk balance. Gensidigheden og den økonomiske balance vurderes over en årrække og for den samlede universitetssektor under ét.

Fællesuddannelser og parallelforløb bortfalder, men kravet om økonomisk balance fastholdes, når dele af en uddannelse gennemføres i udlandet.

Da det forventes, at antallet af uddannelser med obligatorisk udveksling vil øges i antal, skal studerende på sådanne uddannelser i særlige tilfælde kunne få dispensation for at deltage i den obligatoriske udveksling, eksempelvis ved barsel.

Bestemmelsen indeholder også mulighed for udlagt undervisning. Som hidtil sigter muligheden på de tilfælde, hvor det danske universitet har behov for at lade de studerende tage en del af uddannelsen i udlandet for at give den samlede uddannelse et kvalitetsløft, men hvor der ikke er mulighed for gensidig udveksling. Udlagt undervisning er derfor ikke omfattet af balancekravet.

Stk. 2.

Det er en uændret videreførelse af den gældende § 3, stk. 7, om Erasmus Mundus-kandidatuddannelser.

Stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at universiteternes udbud af uddannelser i udlandet, hvor dele af uddannelsen skal foregå ved et udenlandsk universitet (obligatorisk udlandsophold), eller hvor hele uddannelsen foregår ved et udenlandsk universitet, skal kvalitetssikres. Uddannelser, hvor dele af uddannelsen kan foregå ved et udenlandsk universitet (frivilligt udlandsophold), skal kvalitetssikres jf. § 3, stk. 1,

dog skal de dele af uddannelsen, der gennemføres ved udenlandske universiteter, kvalitetssikres i henhold til de regler, der gælder for de udenlandske universiteter. Det danske universitet skal, som led i indgåelse af uddannelsessamarbejdet med de udenlandske universiteter, sikre sig, at kvaliteten af de udenlandske uddannelser er tilfredsstillende. Udlagt undervisning er allerede kvalitetssikret, da det er en obligatorisk del af en godkendt dansk uddannelse i Danmark.

Med forslaget gives universiteterne valgfrihed ved valg af kvalitetssikringsinstitution. Forslaget svarer som udgangspunkt til de nuværende regler for udbud af uddannelser i udlandet uden samarbejdsuniversitet.

Efter de gældende regler træffer videnskabsministeren afgørelsen om titel m.v., jf. § 10 i lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser. Dette gælder også, når kvalitetssikringen er foretaget af en udenlandsk kvalitetssikringsinstitution. Det vil sige, at når akkrediteringen foretages af en udenlandsk kvalitetssikringsinstitution, sker den efterfølgende godkendelse i Videnskabsministeriet. Der skal ikke ske en godkendelse af kvalitetssikringen, men godkendelsen er et formelt krav, for at uddannelsen kan udbydes og eventuelt få taxametertilskud.

Når kvalitetssikringen foretages af en udenlandsk kvalitetssikringsinstitution, er det universitetets ansvar at sikre, at Videnskabsministeriet får de nødvendige oplysninger for at kunne foretage den formelle godkendelse.

Godkendelsen gælder for den samme periode, som kvalitetssikringen gælder for. Herefter vil uddannelsen skulle kvalitetssikres på ny og efterfølgende formelt godkendes igen.

Universitetet skal altid vælge enten den danske kvalitetssikring, som foretages af ACE Denmark, eller en anden national kvalitetssikring. For at fremtidssikre bestemmelsen er det nødvendigt at tage højde for, at universiteterne har mulighed for at udbyde uddannelser i lande, hvor der ikke eksisterer nationale kvalitetssikringsregler, og hvor det samtidig vil være en uforholdsmæssig stor omkostning for universitetet at skulle bruge den danske Akkrediteringsinstitution. Det er dog et krav, at den nationale kvalitetssikringsinstitution, som vælges, er optaget i EQAR eller på anden måde er ”internationalt anerkendt”.

Vurderingen af, om den nationale kvalitetssikringsinstitution kan anses for at være internationalt anerkendt, fastsættes som hidtil af ministeren. Det er hensigten, at kriterierne vil være de samme som hidtil.

Kommissionen har oplyst, at akkrediteringen af Erasmus Mundus-kandidatuddannelser ikke længere behøver at foreligge på ansøgningstidspunktet til Kommissionen, men skal foreligge inden optagelse af de første Erasmus Mundus-studerende. Det betyder, at akkreditering af Erasmus Mundus-kandidatuddannelser kan ske frem til optagelsen af de første Erasmus Mundus-studerende. Universiteterne vil frit kunne vælge, i hvilken rækkefølge henholdsvis akkrediteringen og ansøgningen til EU foretages.

Stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse er en delvis videreførelse af den gældende § 3, stk. 8, 2. og 3. pkt., som vedrører, hvilke regler de studerende er omfattet af, når de deltager i Erasmus Mundus-kandidatuddannelser. Bestemmelsen foreslås udvidet til at gælde for alle former for internationale uddannelsessamarbejder/uddannelser i udlandet, for så vidt angår de rent retlige forhold, da det er vigtigt for den studerende at vide, hvilket universitets regler der finder anvendelse for den studerendes daglige forhold. Det afgørende er her, ved hvilket universitet den studerende er indskrevet.

Universiteterne skal sikre, at deres studerende bliver vejledt om deres rettigheder og muligheder, når de vælger at tage til udlandet for at studere. Universitetet skal endvidere sikre, at studerende, som er optaget ved universitetet, og som gennemfører dele af uddannelsen i udlandet, i særlige tilfælde kan gennemføre og afslutte det samlede uddannelsesforløb i Danmark. Ved særlige tilfælde tænkes eksempelvis på situationer, hvor studerende ikke består de udenlandske uddannelsesdele, eller der på anden måde opstår hindringer for den studerendes uddannelsesforløb.

Stk. 5.

Den foreslåede bestemmelse er en delvis videreførelse af den gældende § 3, stk. 11, hvorefter universitetet kan udstede eksamensbevis til studerende, der har gennemført dele af deres uddannelse ved universitetet uden at have været optaget på den pågældende uddannelse. Det kunne for eksempel være parallellforløb, fællesuddannelse og Erasmus Mundus-kandidatuddannelser.

Med forslaget gøres bestemmelsen generel, således at universitet kan udstede et dansk eksamensbevis for uddannelser, som universitetet er ene- eller medudbyder af. Som altid er udstedelsen af et dansk eksa-

mensbevis en dansk forvaltningsakt. Udstedelsen af eksamensbeviset kan derfor kun ske efter en konkret vurdering, hvor universitetet kan stå inde for, at den studerende besidder de samme kvalifikationer, som hvis den studerende havde taget den "tilsvarende" uddannelse i Danmark.

Udstedelsen af et eksamensbevis er ikke ensbetydende med, at der udløses tilskud til afsluttet studieforløb. Det er fortsat gældende, at gennemførelstiden måles som afgangstidspunktet målt ved bedømmelsesdatoen for den sidste eksamensaktivitet, fratrukket indskrivningstidspunktet for den første indskrivning på en uddannelse inden for det samme hovedområde på det pågældende universitet.

Stk. 6.

Der foreslås en udvidelse af den gældende § 3, stk. 12. Bestemmelsen giver ministeren mulighed for at fastsætte nærmere regler om udbud og gennemførelse af uddannelserne efter den foreslåede § 3 a og udstedelse af eksamensbeviser for disse uddannelser. Den foreslåede bestemmelse svarer til undervisningsministerens bemyndigelse for uddannelser i udlandet. Med den foreslåede formulering af bestemmelsen er der søgt taget højde for den fremtidige udvikling for uddannelser i udlandet.

Det er hensigten, at regelsættet samles i en enkelt bekendtgørelse, og at reglerne udarbejdes, så de som udgangspunkt er identiske for alle typer af uddannelser i udlandet. Kun hvis karakteren af uddannelsen eller uddannelsessamarbejdet gør det nødvendigt, bør der være regler, der afviger fra udgangspunktet.

Det er hensigten, at universiteterne får mulighed for at udstede danske eksamensbeviser, hvis universitetet er ene- eller medudbyder af uddannelsen, uanset om uddannelsen foregår helt eller delvist i udlandet.

Følgende bekendtgørelser ophæves i forbindelse med indførelsen de nye regler og erstattes af én fælles bekendtgørelse:

- Bekendtgørelse nr. 931 af 5. oktober 2005 om parallelforløb og fællesuddannelse.
- Bekendtgørelse nr. 777 af 15. august 2009 om samarbejdsaftaler med udenlandske universiteter m.v.
- Bekendtgørelse nr. 815 af 29. juni 2010 om udlagt undervisning og Erasmus Mundus-kandidatuddannelser ved universiteterne.
- Bekendtgørelse nr. 779 af 30. juni 2010 om universiteternes udstedelse af eksamensbevis ved udbud af uddannelser i udlandet m.v.

Til nr. 5 (universitetslovens § 19, stk. 2.)

Den foreslåede ændring i den gældende § 19, stk. 2, er af teknisk karakter og skyldes, at reglerne for uddannelser i udlandet foreslås samlet i de nye stykker 3 og 4, jf. forslaget § 1, nr. 6.

Til nr. 6 (universitetslovens § 19, stk. 3 og 4)

De foreslåede stykker beskriver, hvilke studerende der udløser tilskud i forbindelse med dele af uddannelser i udlandet med eller uden samarbejdsuniversitet og Erasmus Mundus-kandidatuddannelser. Ministeren fastsætter som hidtil, jf. den gældende § 19, stk. 5, der bliver stk. 7, hvilke studerende, herunder hvilke udenlandske studerende, der kan udløse tilskud efter § 19.

Med forslaget er der ikke tilsigtet nogen ændring af gældende ret. Universiteterne må fortsat ikke indgå aftaler, hvor deltagerbetalingen overstiger udlandsstipendiet. Det betyder, at de studerende vil kunne få dækket hele deres studieafgift i udlandet gennem det danske udlandsstipendium og dermed kan få en gratis uddannelse. Det betyder også, at den studerende vil kunne på udlandsstipendium, når den studerende er optaget på en hel dansk uddannelse, som udbydes af et udenlandsk universitet.

Det er også stadig muligt for universiteterne at indgå aftaler om udveksling af studerende med udenlandske universiteter. Kravet om, at universiteterne skal sikre, at der i udvekslingen er gensidighed og økonomisk balance, fastholdes. Universitetet skal tilrettelægge sit samlede udbud af dele af godkendte uddannelser i udlandet og udvekslingsaftaler, således at der er gensidighed og økonomisk balance i udvekslingen med de udenlandske universiteter. Gensidigheden og den økonomiske balance vurderes over en årrække og for den samlede universitetssektor under ét. Dette gælder dog ikke for udlagt undervisning.

Til nr. 7 (universitetslovens § 19, stk. 8, der bliver stk. 10)

Ændringen er en konsekvens af forslaget om at indsætte nye bestemmelser om tilskudsregler for studerende på uddannelser udbudt i udlandet.

Til nr. 8 (universitetslovens § 20, stk. 3, 2. pkt.)

I det foreslåede stykke beskrives universiteternes eksisterende muligheder for at finansiere udbud af hele uddannelser i udlandet med eller uden samarbejdsuniversitet.

Universiteterne kan derfor fortsat opkræve deltagerbetaling for de uddannelser, der udbydes i udlandet efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed, jf. pkt. 2.6.8. i Budgetvejledning 2010.

Videnskabsministerens tilsyn med universiteterne er uændret af forslaget. Det vil sige, at videnskabsministeren ikke fører tilsyn med kvaliteten af uddannelserne udbudt i udlandet, da dette varetages gennem reglerne om kvalitetssikring af uddannelserne.

Til nr. 9 (universitetslovens § 21, stk. 4, 1. pkt.)

Ændringen er en konsekvens af forslaget om at samle de internationale uddannelsesregler i en samlet bestemmelse. Med forslaget bibeholdes muligheden for, at universitetet kan yde tilskud til et eller flere udenlandske universiteter, når disse tilskud fastlægges på de årlige finanslove. Med forslaget er der ikke tilsigtet nogen ændring af gældende ret.

Til § 2

Til nr. 1 (titel)

Som en konsekvens af, at forslaget giver loven et mere defineret, men samtidig bredere sigte, findes det hensigtsmæssigt at præcisere titlen sådan, at den stemmer overens med det foreslåede formål.

Til nr. 2 (Lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter § 1)

Det foreslås, at lovens formål præciseres, sådan at det fremgår, at hovedformålet er at styrke konkurrenceevnen og de offentlige forskningsinstitutioners relationer til det omkringliggende samfund ved at muliggøre forskellige selskabsdannelser til særlige formål.

Lovens nuværende formål ændres ikke. Det er at fremme omsætningen af ny viden og teknologi mellem offentlige forskningsinstitutioner og erhvervslivet i forskningsbaserede virksomheder samt muligheden for at indgå i fonde og foreninger for at underbygge samarbejdet med det omkringliggende samfund.

Som noget nyt foreslås det, at lovens formål udvides til også at understøtte universiteternes udbud af uddannelser i udlandet, som udbydes efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed.

Til nr. 3. (Lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter § 4)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslagens nr. 2, idet lovens formål opdeles i numre.

Til nr. 4. (Lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter § 4 a)

Det foreslås, at et eller flere danske universiteters udbud af uddannelser i udlandet efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed kan varetages gennem et selskab hjemmehørende i Danmark, og at universiteterne kan anbringe likvide midler i et sådant selskab.

Der er tale om mulighed for oprettelse af aktieselskaber, som er et selskab med begrænset hæftelse, så universiteterne ikke påføres eventuelle forpligtelser og tab ud over de midler, der er anbragt i selskabet.

Bestemmelsen svarer til de regler, der gælder på Undervisningsministeriets områder for blandt andet professionshøjskoler for videregående uddannelser.

Det forventes, at varetagelse af udbud af uddannelse i udlandet i de fleste tilfælde vil ske, ved at universiteterne danner en selskabskonstruktion, som varetager udbuddet.

Stk. 2.

Indskuddets størrelse er begrænset til et beløb på 5 mio. kr. eller 3 pct. af universitetets uddannelsesstilskud fra Universitets- og Bygningsstyrelsen i det pågældende finansår. Denne ramme svarer til den, som allerede er gældende ved universiteternes indskud i andre selskabsformer eller fonde.

Stk. 3.

Ved opgørelsen efter det foreslåede stk. 2 vil der også skulle medregnes de udgifter, universitetet har haft til kapitalindskud eller aktiekøb, uanset om et selskab er gået konkurs. Det vil sige, at tabte beløb også skal medregnes i den samlede ramme efter stk. 2.

Stk. 4.

Da der kan anvendes offentlige midler til stiftelse af selskaberne, foreslås det, at det eller de deltagende danske universiteter skal eje selskaberne fuldt ud.

Stk. 5.

Da der kan anvendes offentlige midler til stiftelse af selskaberne, foreslås det, at indtægter i form af udbytte anvendes inden for universitets formål. Det vil sige, at i de tilfælde, hvor selskabet udlodder udbytte, vil dette skulle tilgå universitetet.

Stk. 6.

Universitetet skal i årsrapporten redegøre for udgifter afholdt i forbindelse med udbud af uddannelser i udlandet, når dette sker i selskabsform efter denne lov. Universitetet skal sikre åbenhed om, i hvilket omfang og på hvilken måde universiteterne afholder udgifter efter bestemmelsen. De nærmere vilkår for aflæggelse af årsrapporter fremgår af reglerne for statens regnskabsaflæggelse, jf. § 28 i universitetsloven.

Stk. 7.

Det foreslås, at videnskabsministeren bemyndiges til efter godkendelse af de bevilgende myndigheder at regulere beløbsrammerne i stk. 2. Finansudvalget kan af ministeren blive anmodet om via et aktstykke at tage stilling til, om beløbene i stk. 2, kan reguleres inden for de givne tilskudsrammer. Endvidere vil en sådan regulering også kunne ske på finansloven.

Til nr. 5. (Lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter §§ 5-7)

Det foreslås, at bestemmelserne i den gældende § 5 om bestyrelsesmedlemmernes uafhængighed tilsvarende finder anvendelse for selskaber efter den foreslåede § 4 a.

Endvidere foreslås det, at bestemmelserne i den gældende lovs § 6 om, at formålet skal være med kommercielt sigte og på markedsvilkår, tilsvarende finder anvendelse for selskaber efter den foreslåede § 4 a, jf. hertil forslaget nr. 5.

Endelig foreslås det, at bestemmelserne i den gældende lovs § 7 om ejerandele og lånetilskud tilsvarende finder anvendelse for selskaber efter den foreslåede § 4 a.

Til nr. 6. (Lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter § 6)

Det foreslås, at den gældende § 6 om, at selskaberne skal have kommercielt sigte og fungere på markedsvilkår tilsvarende finder anvendelse for selskaber efter den foreslåede § 4 a. Herudover er der ikke tilsigtet nogen ændring af bestemmelsen.

Til nr. 7. (Lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter § 8, stk. 1, 1. og 2. pkt., § 8, stk. 3, § 9, nr. 1)

I § 8, stk. 1, 1. og 2. pkt., § 8, stk. 3 og § 9, nr. 1, ændres aktieselskabsloven til selskabsloven som en konsekvens af, at aktieselskabsloven har ændret titel.

Til § 3

Til nr. 1 (Lov om almene boliger §§ 115, stk. 6, 118, stk. 3, 1. pkt., 143, stk. 2, 2. pkt.)

Der er tale om konsekvensændring som følge af, at lov om teknologioverførsel m.v. ved offentlige forskningsinstitutioner nu foreslås ændret til lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde.